Kazimierz Świtoń

Współtwórca Wolnych Związków Zawodowych Górnego Śląska, za swą działalność był szykanowany, wielokrotnie zatrzymywany i aresztowany.

Kazimierz Świtoń urodził się 4 VIII 1931 r. w Katowicach, zmarł 4 XII 2014 r. również w Katowicach; prawie całe życie był związany z tym miastem z wyjątkiem kilku lat po ślubie (1953), kiedy zamieszkał u żony na Mazurach.

Ukończył Zasadniczą Szkołę Zawodową w zawodzie elektromontera; pracował m.in. jako teleradiomechanik (od 1967 r. miał warsztat naprawy sprzętu RTV). Do 1977 r. był członkiem Stronnictwa Demokratycznego. Swoją działalność opozycyjną rozpoczął od udziału w głodówce zorganizowanej przez KOR w kościele św. Marcina w Warszawie w maju 1977 r. w obronie więzionych wciąż robotników z Radomia i Ursusa oraz opozycjonistów (wcześniej, w grudniu 1976 r. i kwietniu 1977 r. wysłał listy protestacyjne do Przewodniczącego Rady Państwa oraz Marszałka Sejmu PRL). Od sierpnia 1977 r. prowadził w

swoim mieszkaniu Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ROPCiO. 23 II 1978 r. powołał (z Romanem Kściuczkiem, Ignacym Pinesem, Tadeuszem Kickim i Władysławem Suleckim) pierwszy w Polsce Komitet Pracowniczy Wolnych Związków Zawodowych. W czerwcu i lipcu 1978 r. odbywał karę pięciu tygodni aresztu za posiadanie wiatrówki bez ważnego zezwolenia, natomiast 14 X tr. po wyjściu z kościoła został napadnięty i pobity przez czterech milicjantów. Czas do rozprawy (2 III 1979 r.) spędził w areszcie; skazany został na rok więzienia, ale wyszedł na wolność, ponieważ wyrok nie był prawomocny, a władze wystraszyły się reakcji polskiej i międzynarodowej opinii publicznej w obronie Świtonia. W maju (7–27) 1979 r. podjął w bazylice w Piekarach Śląskich głodówkę, żądając od władz wyrażenia zgody na włączenie tego miasta do planu trasy papieskiej pielgrzymki. Rok później (7–17 V 1980 r.) uczestniczył w głodówce w kościele św. Krzysztofa w Podkowie Leśnej w obronie uwięzionych opozycjonistów. Zaangażował się w działalność NSZZ „S”: od 4 IX 1980 r. był w Komitecie Robotniczym Huty „Katowice”, potem sekretarzem MKR Katowice i członkiem Zarządu MKZ Katowice, z którego został usunięty w marcu 1981 r. W lipcu i grudniu 1981 r. był delegatem na I i II Walny Zjazd Delegatów Regionu Śląsko-Dąbrowskiego, członkiem Zarządu Regionu, a jesienią 1981 r. delegatem na I Krajowy Zjazd Delegatów. Był internowany od 13 XII 1981 r. do 6 II 1982 r. W kolejnych latach brał udział w demonstracjach w rocznice pacyfikacji KWK „Wujek”: 4 XII 1983 r. został zatrzymany (6 XII aresztowany) podczas próby wmurowania tablicy upamiętniającej śmierć

górników. Zwolniono go w lutym 1984 r., a w lipcu tr. sprawę umorzono na mocy amnestii. W sierpniu 1988 r. wziął udział w strajku w KWK „Andaluzja”, w lutym 1989 r. w II Zgromadzeniu Delegatów NSZZ „S” Regionu Śląsko-Dąbrowskiego w Ustroniu-Polanie. W latach 1989–1991 był przewodniczącym Społecznego Komitetu Budowy Pomnika ku Czci Górników KWK Wujek w Katowicach Poległych 16 XII 1981. Od 1989 r. należał do Chrześcijańsko-Demokratycznego Stronnictwa Pracy, w latach 1991–1993 był posłem z ramienia Górnośląskiej Chrześcijańskiej Demokracji. W 1998 r. zainicjował akcję w obronie Krzyża na oświęcimskim żwirowisku.

W latach 1977–1990 był rozpracowywany w ramach SOS/SOR „Emisariusz”. Poza wymienionymi powyżej represjami K. Świtonia wielokrotnie zatrzymywano na 48 godzin, w jego mieszkaniu przeprowadzono kilkanaście rewizji, pozbawiono go prawa jazdy i uprawnień rzemieślniczych, usunięto z SD, założono podsłuch, kontrolowano korespondencję, stosowano ciągłą obserwację i otoczono tajnymi współpracownikami.

Na podstawie biogramu zamieszczonego na stronach „Encyklopedii Solidarności” oraz materiałów z SOR „Emisariusz”

Powiązane informacje

→

Głodówka w kościele św. Krzysztofa w Podkowie Leśnej (7-17 maja 1980 r.)

Protest działaczy polskiej opozycji zainicjowany przez środowisko KSS KOR. Wśród protestujących znaleźli się działacze Wolnych Związków Zawodowych Górnego Śląska i Wybrzeża.

→

Kolekcja Kazimierza Świtonia

Kolekcja Kazimierza Świtonia (IPN Ka 854), przekazana została do Instytutu Pamięci Narodowej w 2015 r. przez żonę Kazimierza Świtonia - Dorotę.

→

Wspomnienia Pani Doroty Świtoń o działalności męża, Kazimierza Świtonia.

Realizacja: Mirosław Chandrała

→

Film dokumentalny

pt. „Pierwszy ze Śląska”

Scenariusz i realizacja: Jędrzej Lipski, Piotr Mielech; Muzyka: Piotr Surmacz Producent wykonawczy ML Produkcja 2008 na zlecenie IPN Oddział w Katowicach

Kazimierz Świtoń, fot. z zasobu IPN

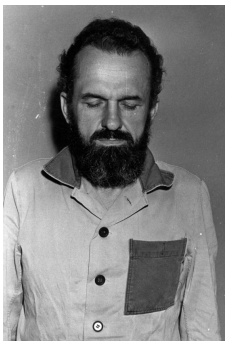

Zdjęcie K. Świtonia z okresu aresztowania w 1978 r., IPN Ka 029/698, t. 1, k. 120

Zdjęcie z głodówki w kościele Świętego Krzyża w Warszawie, 30 XII 1977 r. (K. Świtoń, W. Ziembiński); IPN Ka 048/916, t. 5, k. 4

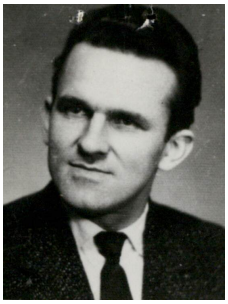

Kazimierz Świtoń, fot. z zasobu IPN